

مقدمه

نسترن (*Rosa canina*) درختچه یا بوته‌ای پهن برگ، بومی و خزان کننده است که به صورت خودرو در مناطق خشک و نیمه خشک بر روی صخره‌ها و در بوته‌زارها می‌روید. ویژگی‌های این گونه و رویشگاه‌های آن به شرح زیر است:

- در سایه یا آفتاب می‌روید، ولی در مجموع گیاهی نورپسند است.

- بردباری این گیاه نسبت به خشکی زیاد است.

- ارتفاع آن بستگی به منطقه رویشی آن بین ۰.۵ تا ۳ متر است.

- مناسب‌ترین خاک برای کاشت نسترن، خاک‌هایی با بافت متوسط و حتی سنگین دارای مقادیر متوسط عناصر غذایی است.

- بهترین دما برای کاشت نسترن ۲۴-۲۰ درجه سانتی‌گراد است.

- این گیاه را می‌توان در زمین‌های زراعی بدون استفاده که امکان فرسایش وجود دارد، کاشت.

زمان رسیدن و جمع‌آوری میوه/بذر: پاییز

نحوه جمع‌آوری میوه: جمع‌آوری میوه از طریق چیدن مستقیم میوه، از درختچه‌های عاری از آلودگی به آفات و بیماری‌ها انجام شود.

نحوه پاک کردن بذر: با برش دادن میوه، بذرها جدا شوند.

نوع بذر: ارتودوکس

نگهداری و انبارداری: قابلیت حیات بذر در ظروف دربسته با رطوبت کمتر از ۱۰ درصد و دمای زیر صفر تا چند سال حفظ می‌شود.

زمان کاشت بذر: اواسط شهریور

تعداد بذر در هر کیلوگرم: ۸۰۰۰۰ تا ۸۵۰۰۰

تیمار جوانه‌زنی: گرمادهی مرطوب (۱۵ درجه سانتی‌گراد) به مدت ۸-۱۲ هفته و سپس سرمادهی مرطوب (۴ درجه سانتی‌گراد) به مدت ۸-۱۲ هفته

شکل ۱- درختچه نسترن

تولید نهال در نهالستان

- در اواسط شهریور اقدام به کاشت بذرها در خزانه شود.
- فاصله مناسب بین ردیف‌ها در خزانه ۴۰-۶۰ سانتی‌متر است.
- بذرها در عمق ۳-۱ سانتی‌متری خاک کاشته شوند.
- پس از آبیاری مناسب و وجین علف‌های هرز سطح خزانه، در بهار سال بعد بذرها سبز می‌شوند. ارتفاع نهال‌ها در پاییز به ۱۵-۲۰ سانتی‌متر و ضخامت ساقه‌ها به ۱-۰.۵ سانتی‌متر می‌رسد.
- زمان مناسب انتقال نهال به زمین اصلی فصل پاییز است.
- سن انتقال نهال به عرصه کاشت: یک‌ساله

کاشت نهال

- نهال‌ها در ردیف‌هایی با فاصله ۳-۴ متر کاشته شوند. فاصله بین دو نهال روی هر ردیف نیز ۳-۴ متر باشد.
- پیش از انتقال نهال‌ها به زمین اصلی، مبارزه با علف‌های هرز ضروری است.

کاشت نسترن از طریق قلمه

- از ساده‌ترین روش‌های کاشت نسترن قلمه‌زدن آن است.
- در فصل بهار باید از ساقه‌های حداقل یک‌ساله، سبز و ترد و در فصل پاییز از ساقه‌های چوبی گیاه برای قلمه‌زدن استفاده کرد.
- ارتفاع قلمه‌های تهیه شده ۱۰ الی ۲۰ سانتی‌متر و ضخامت آن‌ها حداقل ۱ سانتی‌متر باشد.
- از قسمت اصلی شاخه یعنی یک شاخه ۵ برگچه‌ای که دارای جوانه سالم است، استفاده شود. برای تسریع در ریشه‌دهی، می‌توان تعداد برگ‌های قلمه را کاهش داد.
- باید قلمه‌ها را درون یک کیسه پلاستیکی قرار داد و درون آن مقدار کمی آب ریخت تا قلمه‌ها تا زمان کاشت از بین نروند.
- برای ریشه‌دهی بهتر قلمه‌ها می‌توان پیش از کاشت، انتهای قلمه‌ها را به هورمون ریشه‌زایی آغشته کرد.
- قلمه‌ها در بستری از ماسه کشت شده، به طوری که حدود ۵ سانتی‌متر از قلمه داخل خاک باشد.
- بستر باید تا زمان ریشه‌دهی همواره از رطوبت کافی برخوردار باشد.
- پس از گذشت دو ماه قلمه‌ها ریشه‌دار شده و می‌توان پس از سه ماه قلمه‌ها را به زمین اصلی منتقل کرد.

کاشت نسترن به روش خوابانیدن

- در اواخر زمستان و اوایل بهار، زمانی که از فصل قلمه‌زدن گذشته است، به دلیل قوی و بلند بودن شاخه‌های نسترن، از روش خوابانیدن استفاده می‌شود.
- در این روش ابتدا شاخه سالمی که گل‌دهی خوبی داشته و ترد است، درون گلدان کوچکی خوابانیده، به طوری که قسمتی از شاخه بیرون از خاک قرار گیرد.
- برای ریشه‌دهی سریع‌تر، قسمتی را که در خاک قرار دارد، کمی زخمی کرده و پس از ریشه‌دهی ارتباط گیاه جدید با گیاه مادر قطع شود.

منبع

فکری قمی، سمیه؛ مکی‌زاده تفتی، مریم؛ هادی بیداخویدی، نجمه. (۱۴۰۲). گونه‌های مناسب جنگل کاری در مناطق خشک و نیمه‌خشک؛ نسترن. تهران: نشر آموزش کشاورزی

